

Biecz, widok na kościół farny.

Biecz, kaplica Kromerowska w kościele farnym. Epitafium, fundowane przez Marcina Kromera, poświęcone rodzicom i dziadom.

**CATECHESSES,
SIVE
INSTITVTIONES
DVODECIM,**

*De septem Sacramentis, & Sacrificio Missa,
& de sinebris Exequijs.*

Authore Martino Cromere, Episcopat-
us Varmienfis Coadiutore.

AD VTIILITATEM PAROCHO-
rum, & aliorum Sacerdotum
conscripta.

Hiscę adiunximus, Ecclesiastici ordi-
nis viris omnibus cum primis neces-
sarios, eiusdem Sermones Sy-
nodicos tres.

COLONIAE,

Apud Mœnerum Cholinum.

M. D. LXXI.

Cum gratia & privilegio Cef. Mœst.

*Catecheses sive Institutiones dvodecim,
... Authore Martino Cromero, ...
Coloniae 1571. Estr. XX, 277.*

Zę zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Du-
chownego w Olsztynie.

*Catecheses. To iest Nápominánia y Nauki
kóždemu człowiekowi Krześcijańskiemu,
... Przez J. M. Księdza Marcina Krome-
ra, ... W Krakowie 1570. Estr. XX, 227.*

CATECHESSES

Co iest

Nápominánia y Nauki

każdemu człowiekowi Krześcijańskiemu / a ostatek
kóniecznie potrzebny każdemu iest słownik Du-
żyna opisał / każdemu po-
trzebny.

© drukował w drukarni...

© Ofcyna Młody S.

© Obchodzą przy Pogrzebie lubi
Krzęścijańskie.

Przez M. D. Księdza Młodek
Kromera / Księdza Młodek, etc. po
Lacinę wyciągnię / a noszą dla potrzeb
tegoż potrzebny / tak y ludzi in-
nych potrzebny y Lacinę
każdemu na potrzebę
każdemu.

B.131

W Krakowie/

**W Drukarni Mikolaja Szarsfen-
bergera / Roku Pańskiego**

1570.

**BREVIARIUM
VARMIESE,
MAGNACVRA AC DILI-
gentia castigatum.**

COLONIAE
Apud Maternum Cholinum.
M. D. LXXXI.

*Collegij Breviflor.
Sur. 99m.*

*Breviarium Varmiense, ... Coloniae
1581. Estr. XIII, 338.*

Na karcie tytułowej drzeworyt z herbem
biskupa Marcina Kromera.

**MISSALE
VARMIESE.**

DILIGENTER RECOGNITVM
ET CORRECTVM.

*Missale Varmiense diligenter recognitum
et correctum. Opera et sumptibus Reue-
rendiss. Domini Martini Cromeri,
Varmiensi Episcopi, editum. Cracoviae
1587. Estr. XX, 279.*

Ze zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Du-
chownego w Olsztynie.

Opera & sumptibus Reuerendiss. Domini MARTINI
CROMERI, Varmienfis Episcopi, editum,

CRACOVIAE,

In Officina Typographica Lazari.

M. D. LXXXVII.

MARTINI
CROMERI
Varmiensis Episcopi
POLONIA:

Sive
DE ORIGINE ET REBUS GESTIS
POLONORVM LIBRI XXX.

ORATIO FVNEBRIS SIGISMYNDI PRIMI REGIS,
DEQVE SITV, POPVLIS, MORIBVS, MAGISTRATI-
bus & Republica regni Polonia, libri duo.

*Omnia nunc vltimò ab ipsomet Auctore recognita, ac mul-
tis locis emendata & aucta.*

His accesserunt recens ad historiae continuationem, quæ sequens pagina de-
monstrat, & chartæ geographicæ cum Polonia, Prussia, Mafouia Rus-
sæ &c. tum etiam Lithuania, Liuania & Moscouia,
archæis formis expressæ,

Cum indice rerum memorabilium locupletissimo.

Sigism: Comiti in ditione prouincie: Qui ad patriam suam optinuit opus hoc postulat.
5. 5. 9.

*Ego Viliam Jost Grauiens (quidam) sen:
opus hoc emi 3 d. et sic curia sup
conuincit Prohibito. Et. In. scribitur
Ducano. 1546. sac. lo. Georgio et Max
tino. A. 1546. Canonicus. et. 1546.
Per. Sigismundi. terminati. de. 1546.
A. 1560. die 23. Nouemb. in
Bibliotheca. Collegij.*

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
In Officina Birckmannica sumptibus
Arnoldi Mylij.

ANNO M. D. LXXXVIX.

Cum gratia & Priuilegio S. Cæsareæ Maiestatis.

Martini Cromeri Varmiensi Episcopi Polonia Sive De origine et rebus gestis Polo-
norum libri XXX. Coloniae Agr. 1589. Estr. XX, 281.

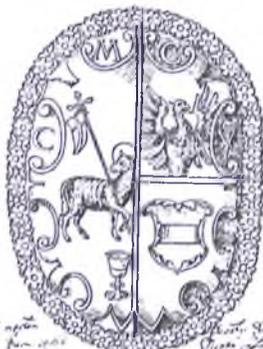
Ze zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Duchownego w Olsztynie.

AGENDA SACRAMENTA

L I A, A D V S V M D I O E C E -
fis Varmienfis accomodata.

CUM ADIVNCIIS PARRIS ET ADMONITIONIBVS
POLONICIS ET GERMANICIS

Opus cuiuslibet Dioecesis Parochis &
Sacerdotibus perutile.

Coloniae, Maternae Cholivm.

COLONIAE,
APVD MATERNVM CHOLIVM.

M. D. LXXIIII.

Cum Gratia & Privilegio, Caf. Maidi.

By dworancie Sⁿⁱ D. Hieronima (odmowa) Sⁿⁱ Varmienfki
Tyma miania h^odobroty

Novae ex liberalitate hinc An^o Maternae Catharinae
D. Dobroty hinc Sⁿⁱ Varmienfki Sⁿⁱ Varmienfki Sⁿⁱ Varmienfki
Sⁿⁱ Varmienfki Sⁿⁱ Varmienfki Sⁿⁱ Varmienfki Sⁿⁱ Varmienfki

Agenda Sacramentalia, ad vsvm Dioecesis
Varmiensis accomodata. Cum adivnciis
verbis et admonitionibus Polonicis et Germa-
nicis. ... Coloniae 1574. Estr. XII, 71.

Zc zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Duchow-
nego w Olsztynie.

Na karcie tytułowej herb biskupa Kromera
oraz inicjały MC CV (= Martinus Cromerus
Coadiutor Varmiensis).

CONFESSIO GENERALIS Polonicè.

Ja grzeszny człowiek spowiadam się panu Bogu wszechmogą-
cemu w trójcy jedynemu / najświętszej pamięci Marysi / Anto-
tom Bożym / y wszystkich świętym / y tobie kapłanie Boży /
wszystkich grzechów moich / ktorichem się dopuścił od mego rozu-
mu wyzicia / y od mej przesiłki spowiedzi aż do tego czasu. Dacie
się winitć panu Bogu iżem przykazania tego niechował / iżem pa-
na Boga mego nie miłował / ze wszystkich sereza mego / ze wszyst-
kiej dusze mojej / ze wszystkiego rozumu mego / y ze wszystkich sił
moich / a bliźniego swego tako siebie samego. Dacie się winitć y
spowiadam się panu Bogu z siedmi grzechów smiertelnych /
z pychy / z łakomstwa / z nieczystości / z zadróści / z gniewu / z obzary-
stwa / itez z leniwa. Dacie się też winitć z pomysłenia / mowy / y
uczynków wszelkich / itez z piaci smysłu ciała mego grzesznego /
z widzenia / z slyżenia / z wkruszenia / z potwonięcia / z dotyka-
nia / ktorichem na marności tego świata a z pogorszeniu bliźniego swego /
a nie ku chwale Bożej używał. Grzego mi żal. Apospolicie dacie się
winitć temuż panu a stworzycielowi memu ze wszystkich grze-
chów moich smiertelnych / powścią / / tajemnych / tajnych /
własnych / cudzych / y zapomiatanych: Zdobrych uczynków
opuszczonych y nieprzytomnie czynionych / które wszystkie grzechy
notę pan Boga na miłostwiecie wnieśli się ych ta winitć spowia-
dac. Nie wiarpię nie w miłostwiecie pańskim przez mekła pana a
odkupicela mego Jezu Chrysta. Aproszę sobie na pomoc przych-
ny y zasługi najświętszej pamięci Marysi / ze wszystkimi Aniołami y
świętymi Bożymi / aby się oni za mna grzesznym miłemu Bogu
modlili / aby mi nie raczył sędzić według cieśskich a sprofnych grze-
chów moich / ale aby mi raczył odpuszcic według swego wielkie-
go y niezmiernego miłostwiecia. Z ciebie też ojcze duchowny pro-
szę aby mi potęsił słowem Bożym / y rozgrzeszył mi ta mocza /
ktora ma się od pana Boga dana y od świętych starzych zlecona.

Confessio generalis Polonicè: Ja grzeszny
człowiek spowiadam się panu Bogu ...
fragment z Agenda Sacramentalia, jw.

MARTINI
CROMERI ORATIO,
IN SYNODO CRACOVIENSI
nuper habita.

Martini Cromeri *Oratio in Synodo Cracoviensi nuper habita*. Moguntiae 1550. Estr. XX, 279.

Ze zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Duchownego.

ECCLESIAST. XXXIX.

Ipse tanquam imbres emittet elo-
quia sapientiae suae: Et in Oratione
ne confitebitur Domino,
Collaudabunt multi sapientiam
eius: Et usque in saeculum non des-
lebitur.

Moguntiae, ex officina Francisci
Eichem Typographi. Anno

M. D. L.

*Ex testamento Rev. Martini Cromeri: Episcopi
Varmiensis Sacello Pol. Vormittensi: donatus
Anno 1589*

POSTILLAE SIVE

ENARRA

TIONES EPISTOLA-
rum atque Evangeliorum, quae
diebus lacris per totum anni cir-
culum in Ecclesia proponuntur,
à V. P. Antonio à Konigstein
Guardiano Neomagense, fide-
liter & diligenter conscrip-
tae, omnibus ideoque ver-
bi Dei ministris per-
necessariae.

PARS HYEMALIS.

COLONIAE
Apud Maternum Cholinum,
M. D. LVIII.

*Postillae sive Enarrationes Epistolarum
atque Evangeliorum, ... a V. P. Antonio
à Konigstein conscriptae ... Coloniae
1558. Na karcie tytułowej adnotacja: Ex
testamento Reverendissimi Martini Cro-
meri Episcopi Varmiensis Sacello Poloni-
co Vormittensi, donatus 1589. Oremus
pro eo.*

Ze zbiorów Biblioteki Warmińskiego Seminarium Du-
chownego w Olsztynie.

Ryciny z książki Tomasza Tretera: *Theatrum virtutum D. Stanislai Hosii*. Romae 1588. Estr. XXXI, 315.
71. W tle ryciny katedra we Fromborku i zamek biskupi w Lidzbarku.

74. Przyjęcie koadiutorii biskupstwa przez Marcina Kromera.

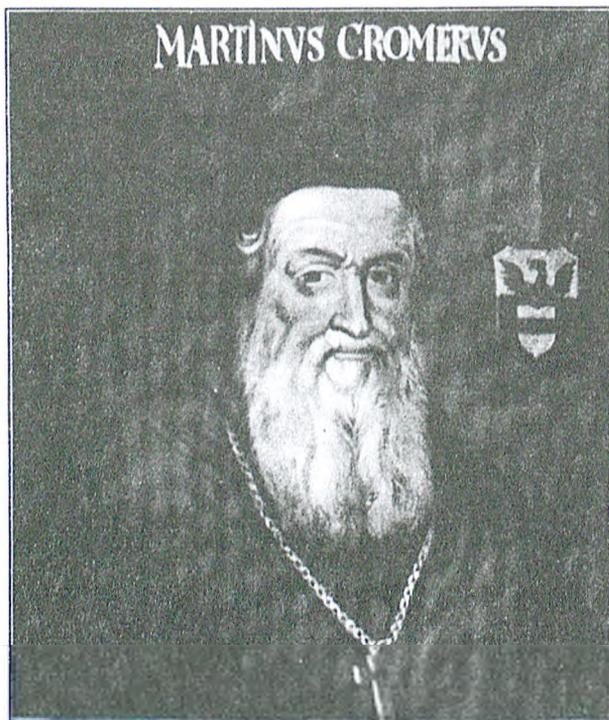
Marcin Kromer. Kopia portretu malowana przez W. Rybotyckiego. Biecz, Muzeum.

Marcin Kromer. Portret malowany przez M. Bacciarellego. Warszawa, Zamek.

Marcin Kromer. Portret z dawnej galerii biskupiej we Fromborku. Obecnie w Skokloster.

Marcin Kromer. Portret malowała M. Gabryel Rużycka. Gorlice, Muzeum.

Herb biskupa koadiutora Marcina Kromera z rękopisu Archiwum Diecezji Warmińskiej w Olsztynie (= ADWO): *Copia edictorum, mandatorum, monitoriorum, jubileorum etc.*, 1569–1578, k. 40^v.

Pieczczę biskupa warmińskiego Marcina Kromera. ADWO. Dok DM, E 12 20 III 1587.

Fot. G. Kumorowicz.

Mart. Kromer
 Warm Epus

Podpis biskupa Warmińskiego Marcina Kromera. ADWO, D 120
 b k. 50^v. 26 II 1587.

Poczet biskupów warmińskich w zamku biskupim w Lidzbarku Warmińskim. Herb biskupa koadiutora Marcina Kromera i nota biograficzna XXII.

Medal wybity w 1958 r. z okazji 650-lecia Lidzbark Warmińskiego. Na awersie: M. Kopernik, M. Kromer, I. Krasicki, J. Dantyszek. Na rewersie m.in. zamek biskupi i kościół farny. Średnica medalu 70 mm.

Z zbiorów ADWO.

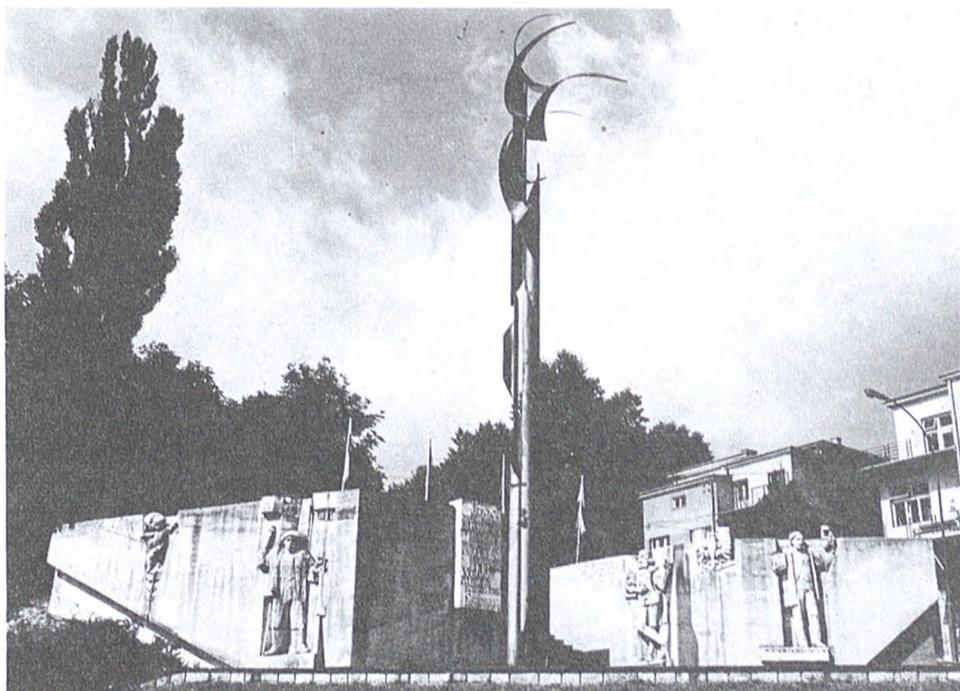

Medal wybity w 1989 r. dla uczczenia Marcina Kromera, w 400-lecie jego śmierci. Proj. A. Kołaczyński. Średnica 960 mm.

Ze zbiorów ADWO.

Gorlice. Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego, według projektu M. Koniecznego z 1966 r.

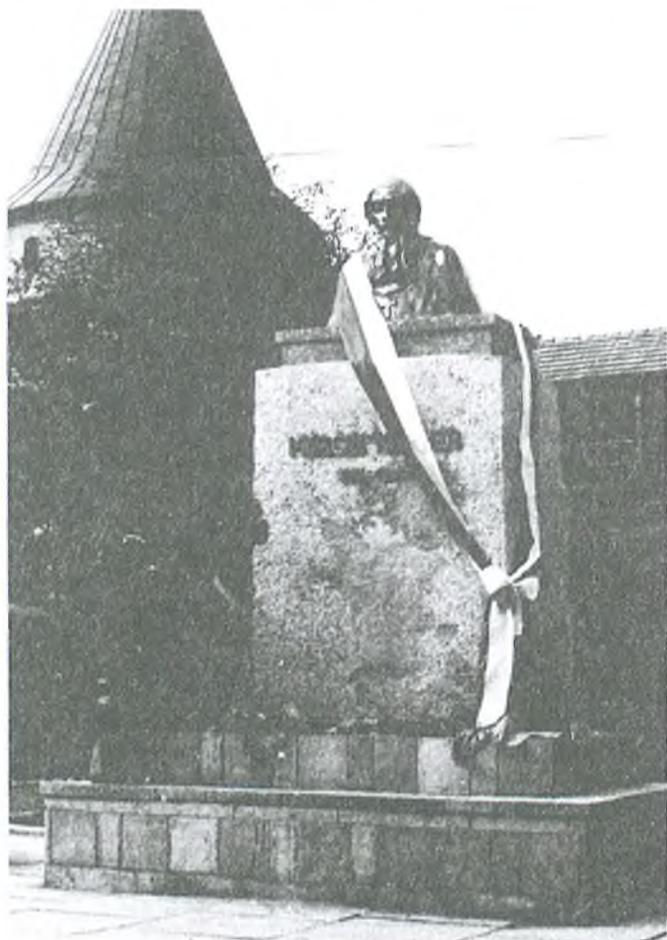
Fot. M. Staszewski

Gorlice, Pomnik, jw. Fragment z postacią Marcina Kromera.

Gorlice, Pomnik, jw.
Fragment z postacią
Marcina Kromera.

Biecz, Pomnik Marci-
na Kromera z 1989 r.,
według projektu
B. Langmana.